

Naturmangfoldrapport

Hovin skole

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver:	Indre Østfold kommune
Tittel på rapport:	Naturmangfoldrapport
Oppdragsnavn:	Reguleringsplan Hovin skole
Oppdragsnummer:	639033-09
Utarbeidet av:	Pernille Fritheim
Oppdragsleder:	Synnøve Bjerkestrand Halle
Tilgjengelighet:	Åpen

Kort sammendrag

I forbindelse med reguleringsplan i forbindelse med rehabilitering og nybygg av Hovin skole i Indre Østfold kommune, har Asplan Viak utført en kartlegging og vurdering av naturmangfold i området. Rapporten er basert på eksisterende data fra offentlige databaser og kartlegging av området.

Befaring omfatter kartlegging av trær inkludert store trær, rødlistearter, økologiske funksjonsområder og fremmede arter, samt andre forvaltningsrelevante arter. Eksisterende naturtypekartlegging ble kvalitetssikret. Av rødlistede arter er ask (EN - sterkt truet) funnet og gråspurv (NT - nær truet) hekker i den ene bygningen, mens stær (NT) kan hekke i området. Småsalamander (LC - livskraftig) er registrert ved Hyllibekken i 2012. Flere fremmede arter ble registrert ved befaring.

02	27. jun. 2025	Naturmangfoldrapport	PF	AKN
Ver	Dato	Beskrivelse	Utarb. av	KS

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1. Bakgrunn	3
1.2. Planområde	3
2. Metode	4
2.1. Metode for kartlegging	4
2.2. Metode for vurdering av verdi	5
2.3. Kunnskapsgrunnlaget	6
3. Dagens situasjon	7
3.1. Naturforhold	7
3.2. Eksisterende kunnskap	8
3.3. Naturtypelokaliteter	9
3.4. Arter og økologisk funksjonsområde for arter	9
3.5. Landskapsøkologiske sammenhenger	18
3.6. Fremmede arter	18
4. Verdi og påvirkning	21
5. Usikkerhet	22
6. Avbøtende tiltak	22
7. Kilder	23

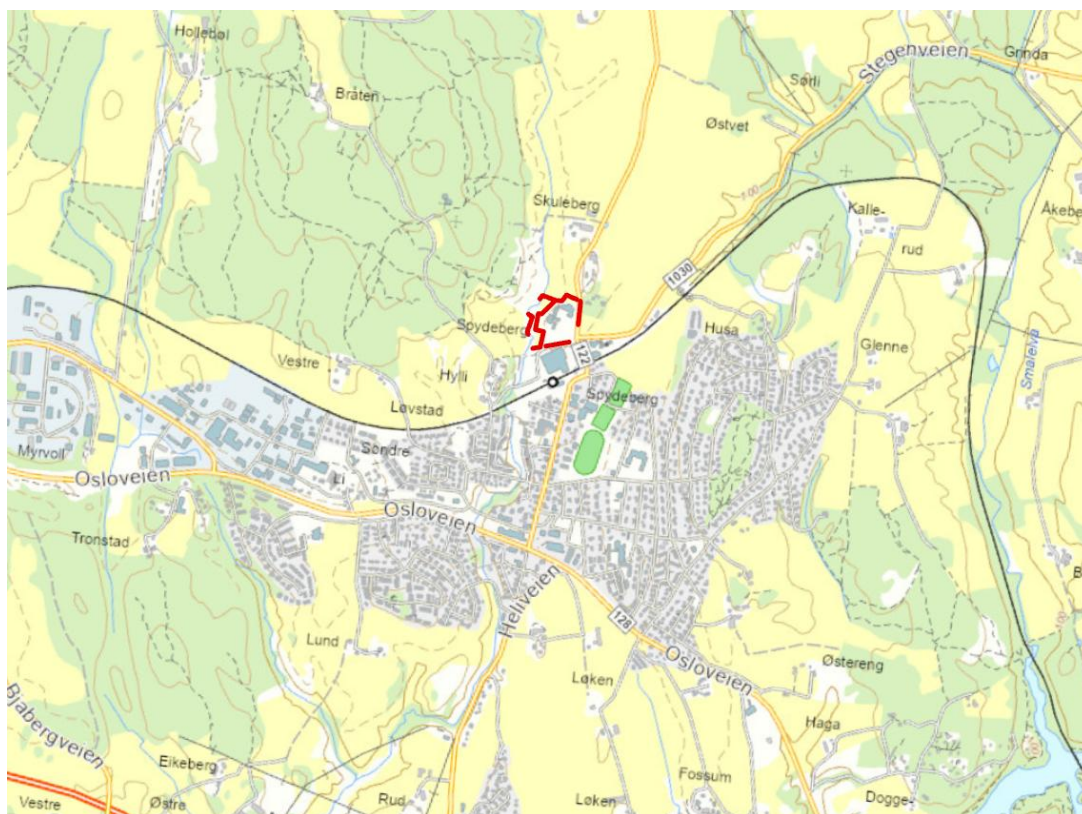
1. Innledning

1.1. Bakgrunn

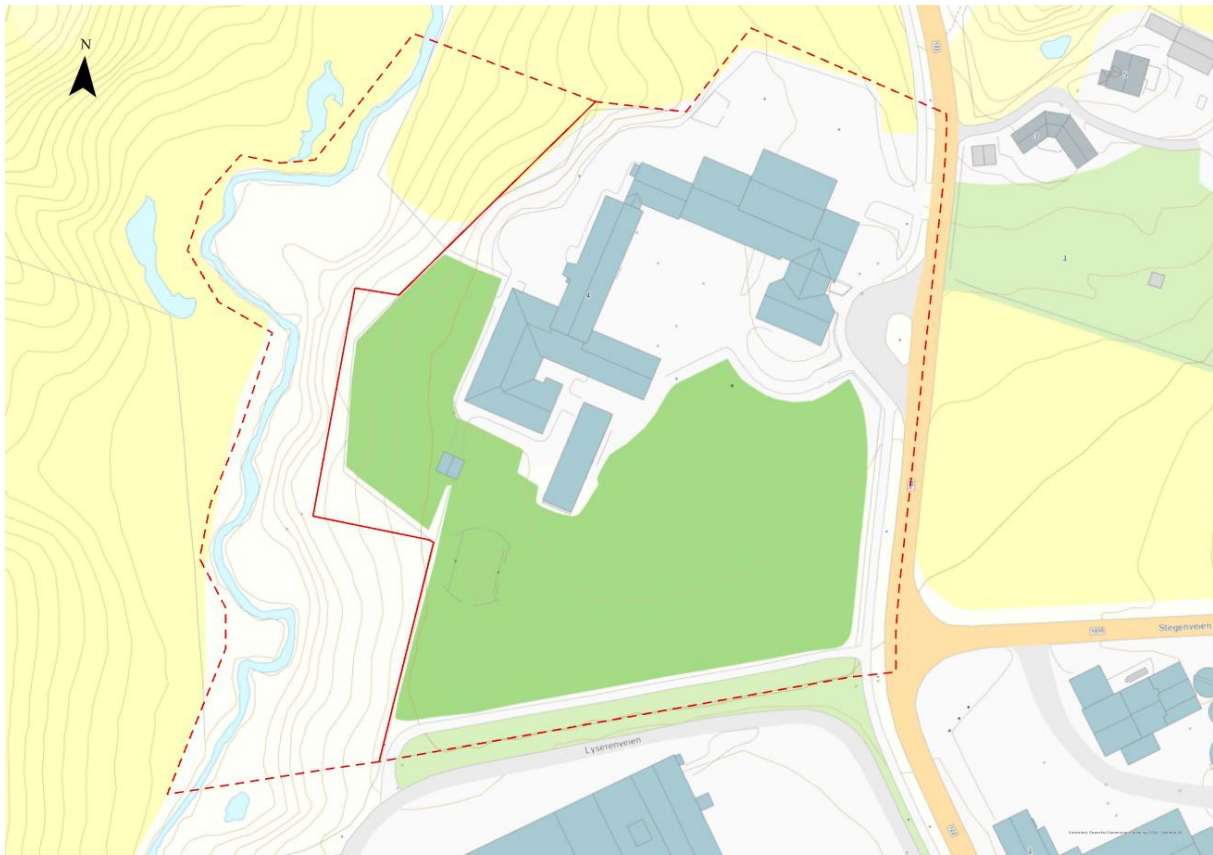
I forbindelse med rehabilitering og nybygg av Hovin skole i Indre Østfold kommune, har Asplan Viak fått i oppgave å kartlegge naturmangfold og utarbeide en naturmangfoldrapport.

1.2. Planområde

Planområdet befinner seg rett nord for Spydeberg sentrum i Indre Østfold kommune, og omfatter området hvor Hovin skole ligger i dag og en strekning langs Hyllibekken som skal erosjonssikres.

Figur 1-1: Beliggenhet av planområdet i Indre Østfold kommune.

Figur 1-1.1: Planområdet i stiplet rød linje. Stiplet linje vest for hel linje indikerer området hvor det skal bli utført erosjonssikring langs bekk.

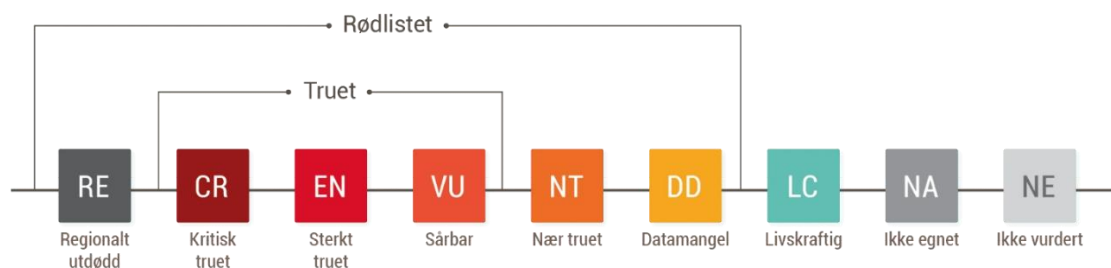
2. Metode

2.1. Metode for kartlegging

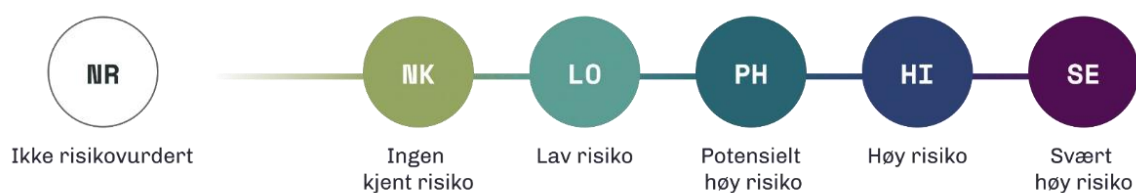
Oppdraget omfatter kvalitetssikring av naturtypekartlegging utført i området i 2020, kartlegging av alle forekomster av trær, inkludert store trær etter Natur i Norge (NiN 2) (Halvorsen & Bratli, 2019) og kartlegging av rødlistearter og fremmede arter.

Tabell 1. Oversikt over grenseverdier for store trær, etter Halvorsen & Bratli (2019), med tabell omregnet fra diameter til omkrets fra Miljødirektoratet (2022). Gran og furu er kategorisert som store trær ved omkrets på 126 cm.

	Treslag	Diameter (cm)	Omkrets (cm)
TAba	barlind (<i>Taxus baccata</i>)	> 20	> 63
JUco	einer (<i>Juniperus communis</i>)	> 10	> 31
AL, ALgl, ALin	or (<i>Alnus</i> spp.)	> 30	> 94
–	alle andre edellauvtreslag	> 40	> 126
POtr	osp (<i>Populus tremula</i>)	> 40	> 126
BE, BEpe, BEpu	bjørk (<i>Betula</i> spp.)	> 40	> 126
SOau	rogn (<i>Sorbus aucuparia</i>)	> 30	> 94
SAca	selje (<i>Salix caprea</i>)	> 30	> 94
–	alle andre boreale lauvtreslag og pil og vier	> 20	> 63

Figur 2-1: Kategoriene i Rødlista for arter 2021.

Figur 2-2: Risikokategorier etter Fremmedartslista 2023.

2.2. Metode for vurdering av verdi

Vurderinger av verdi følger Miljødirektoratets veileder M-1941 (Miljødirektoratet, 2024).

2.3. Kunnskapsgrunnlaget

Datagrunnlaget består av offentlig tilgjengelig informasjon fra databaser, supplert med informasjon fra befaring av området. Offentlig informasjon er hentet fra de nettbaserte databasene Naturbase, Artskart og Norges geologiske undersøkelser (Miljødirektoratet 2024a; Artsdatabanken 2024; NGU 2024), hvor registreringer relatert til naturmangfold er undersøkt og vurdert.

Kartleggingen ble gjennomført av Asplan Viak v/naturforvalter Pernille Fritheim den 07.04. og 06.06.2025.

3. Dagens situasjon

3.1. Naturforhold

Planområdet består av skolebygninger, parkeringsplass og friarealer. Friarealene består av plenarealer, hvor plenen bærer preg av bruksslitasje. Det finnes enkelte trær i skolegården, samt en trerekke med hovedsakelig bjørk og furu langs gjerdet i sør. Arealet vest for skolegården skråner ned mot elven og består av intensivt drevet beitemark (oppdyrket varig eng) og noe fulldyrka arealer (åker). Hyllibekken renner i en bekkedal vest for Hovin skole.

Berggrunnen i området består av glimmergneis, granat-biotittgneis og biotitt-muskovittgneis. Løsmassene ligger under marin grense og består av hav- og fjordavsetning, sammenhengende dekke, stedvis med stor mektighet.

Figur 3-1: T.v.: Deler av trerekka i skolegården. T.h.: Hyllibekken renner gjennom gjødslet beitemark.

3.2. Eksisterende kunnskap

Av eksisterende registreringer er granmeis (VU), gulspurv (VU) og grønnfink (VU) observert i nærområdet (Artskart). Planten nyresildre (NT) er registrert i området i 1904 med svært stor unøyaktighet, og det er dermed usikkert om denne finnes i planområdet. Trolig har den utgått og det er få egnede arealer for arten innen planområdet. Slettsnok (NT) er registrert på andre siden av Lyserenveien ved Skuleberg. Småsalamander (LC) er registrert i en tidligere kartlagt kroksjø vest for Hyllibekken og i et fuktig område øst for Hyllibekken i 2012. Ingen andre rødlistearter er registrert i offentlige databaser. Naturtyper omtales under 3.4.

Figur 3-2: Registreringer av småsalamander i 2012. Kilde: Artskart.

3.3. Naturtypelokaliteter

3.3.1. Naturtyper

Området ble kartlagt med DN håndbok 13 i 2014 (Wergeland Krog) og etter Miljødirektoratets instruks i 2020 (Norconsult). I 2014 ble det registrert naturbeitemark langs og øst for Hyllibekken, men denne utgikk ved kartleggingen i 2020 grunnet oppdatert kartleggingsmetodikk hvor den nå ikke tilfredsstiller kriteriene til naturbeitemark. Dette er trolig fordi beitemarka er gjødslet med kunstgjødsel. Det finnes dermed ingen registrerte terrestriske naturtyper i planområdet. Det kan nevnes at kartleggingen i 2014 registrerte en kroksjø, en avsnørt meandersving rett ved Hyllibekken i vest, samt at deler av strekningen til Hyllibekken er registrert som viktig bekkedrag etter DN håndbok 13. Dette hører til innunder tema vannmiljø og er dermed ikke inkludert i videre vurderinger i denne rapporten.

3.4. Arter og økologisk funksjonsområde for arter

3.4.1. Trær

Alle trær i planområdet ble registrert og omkrets ved brysthøyde ble målt. Av hjemlige arter ble det registrert bjørk, furu, gran, selje, spisslønn, svartor, gråor og ask (EN - sterkt truet). Det fantes flere asketrær, hvor flest regnes som oppslag og resten unge trær. Alle befant seg i samme område. Av plantede og/eller fremmede treslag ble serbergran (LO), europalerk (NR), svarthyll (NR), hestekastanje (HI) og parklind (LO) registrert. Alle områder med trær, særlig stedegne trær regnes som funksjonsområde for vanlig forekommende arter.

Figur 3-3: Registrerte trær. Oransje = stedeagne treslag. Lilla = treslag i de høyeste risikokategoriene (SE og HI) på Fremmedartslista. Mørkeblå = Lav risiko LO på Fremmedartslista. Lyseblå = innført før 1800, ikke risikovurdert. Rød: Rødlistede arter.

Figur 3-4: Registrerte trær. Tall koblet til tabell 2. Rødt= rødlista treslag. Lilla: Fremmede treslag i risikokategori SE eller HI. Oransje = stedegne treslag. Andre farger - plantede treslag, ikke risikovurderte arter eller fremmede arter i risikokategori LO.

Tabell 2: Oversikt over trær med omkrets. Omkrets er målt i brysthøyde og store trær etter Halvorsen & Bratli (2019).

Nr	Art	Omkrets (cm)	Stort tre
1	Furu	136	x
2	Hestekastanje (HI)	97	
3	Parklind (LO)	103	
4	Parlind (LO)	75	
5	Parklind (LO)	61	
6	Europalerk (NR)	95	
7	Europalerk (NR)	93	
8	Bjørk	76	
9	Spisslønn	107	
10	Furu	132	x
11	Furu	115	
13	Furu	140	x
14	Furu	104	
15	Furu	150	x
16	Furu	80	
17	Furu	136	x
18	Selje	46	
19	Selje	192	x
20	Selje	26	
22	Svartor	60	
23	Gran	97	
24	Gran	118	
25	Bjørk	118	
26	Bjørk	105	
27	Gran	105	
28	Bjørk	106	
29	Bjørk	160	x
30	Selje	40	
31	Gran	160	x
32	Gran	142	x
33	Bjørk	103	
34	Bjørk	142	x
36	Bjørk	128	x
37	Bjørk	132	x
38	Furu	135	x
39	Furu	145	x
40	Furu	105	
41	Furu	155	x

42	Furu	130	x
43	Furu	100	
44	Bjørk	130	x
45	Bjørk	104	
46	Bjørk	108	
47	Bjørk	75	
48	Bjørk	117	
49	Bjørk	105	
50	Bjørk	122	
51	Bjørk	110	
52	Selje	158	x
53	Svartor	94	x
54	Svartor	74	
55	Serbergran (LO)	92	
56	Spisslønn	107	
57	Søtkirsebær	99	
58	Bjørk	66	
59	Bjørk	67	
60	Spisslønn	117	
61	Bjørk	79	
62	Bjørk	66	
63	Bjørk	145	x
64	Bjørk	180	x
65	Ask (EN)	36	
66	Selje	74	
67	Selje	157	x
68	Ask (EN)	21	

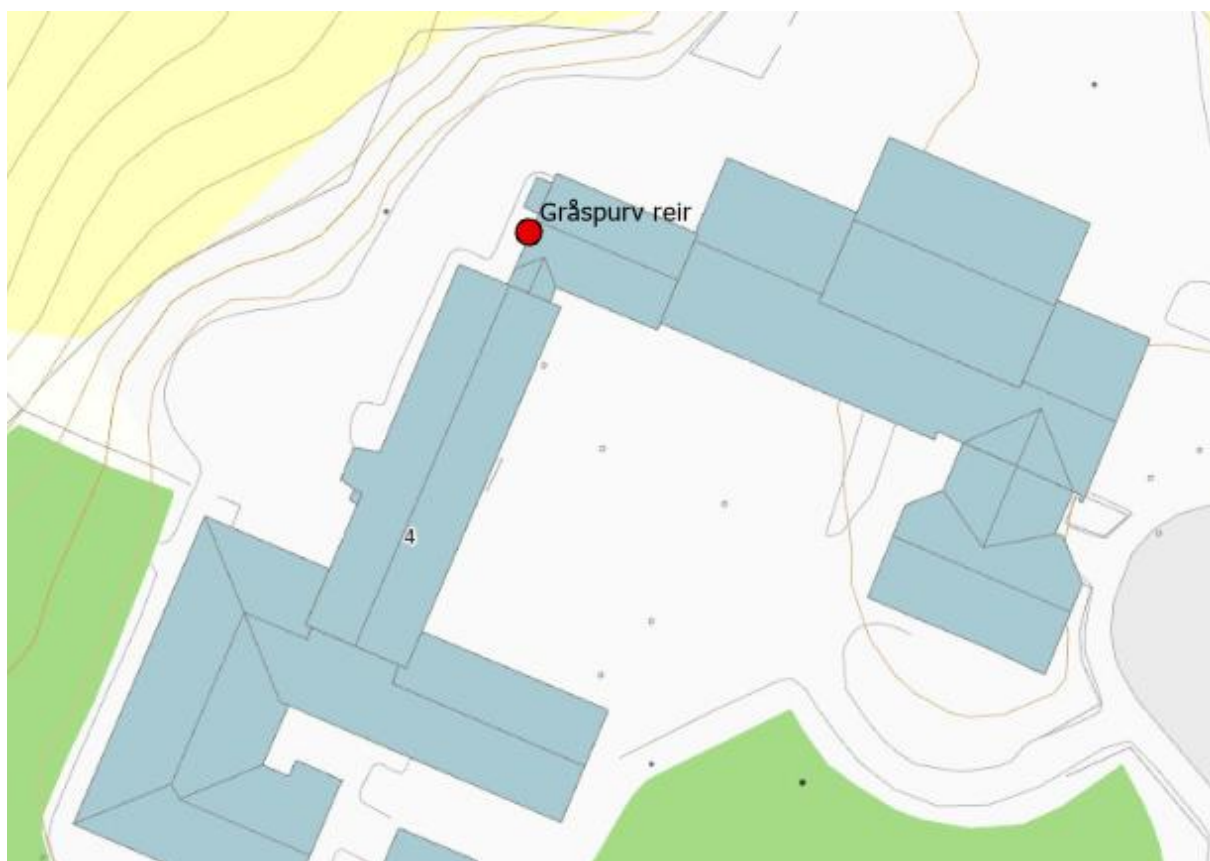
Figur 3-5: Asketrær i planområdet. Trærne er unge. Det er uvisst om de er rammet av askeskuddsyken.

3.4.2. Andre forvaltningsrelevante arter

Av rødlistede fuglearter ble det ved befaring registrert gulspurv (VU), grønnfink (VU), fiskemåke (VU), gråspurv (NT) og stær (NT) i tilknytning til planområdet. Gråspurv ble observert hekkende i en av bygningene. Av de andre nevnte artene er det sannsynlig at planområdet kan være et funksjonsområde for stær da den trives i menneskeskapte biotoper, og kan hekke i hulrom og tak på hus. For resterende arter anses området å ikke være av spesiell betydning annet enn til hvile og eventuelt næringssøk.

Figur 3-6: Gråspurv (NT) ble observert i «røret» øverst i bygningen som ligger ved parkeringsplassen.

Figur 3-7: Plassering av gråspurvreir.

Store og gamle trær, og særlig hule eller grovvokste trær av edellauvtrær som ask (EN), alm (EN), lind (NT) eller spisslønn, er viktige leveområder for en rekke rødlistede og sjeldne arter. Det var ingen store trær av disse artene innenfor planområdet, men en forekomst av spisslønn (nr. 60) kvalifiserer nesten som stort tre. Av boreale løvtrær er osp også viktig for blant annet fugl og insekter, men ingen ospetrær ble registrert. Selje er en viktig ressurs for insekter på våren, og noen større trær av arten ble registrert.

Ask er rødlistet grunnet en soppsykdom, askeskuddsyke, hvor det er sannsynlig med en tilbakegang i bestanden på mellom 50-70% de neste 30 år (Cocker et al 2019). Det er usikkert hvorvidt trærne i planområdet er rammet av denne sykdommen.

Det er usikkert hvorvidt småsalamander (LC) fortsatt oppholder seg i områdene den ble registrert i 2012, dette er ikke nærmere undersøkt. Trolig tørker damarealene opp tidvis, noe som reduserer sannsynligheten for yngling, samtidig som tilstedeværelse ikke kan utelukkes. Basert på føre-var-prinsippet tas arten med i videre vurderinger.

Figur 3-8: Tidligere registrert kroksjø hvor småsalamander (LC) er registrert.

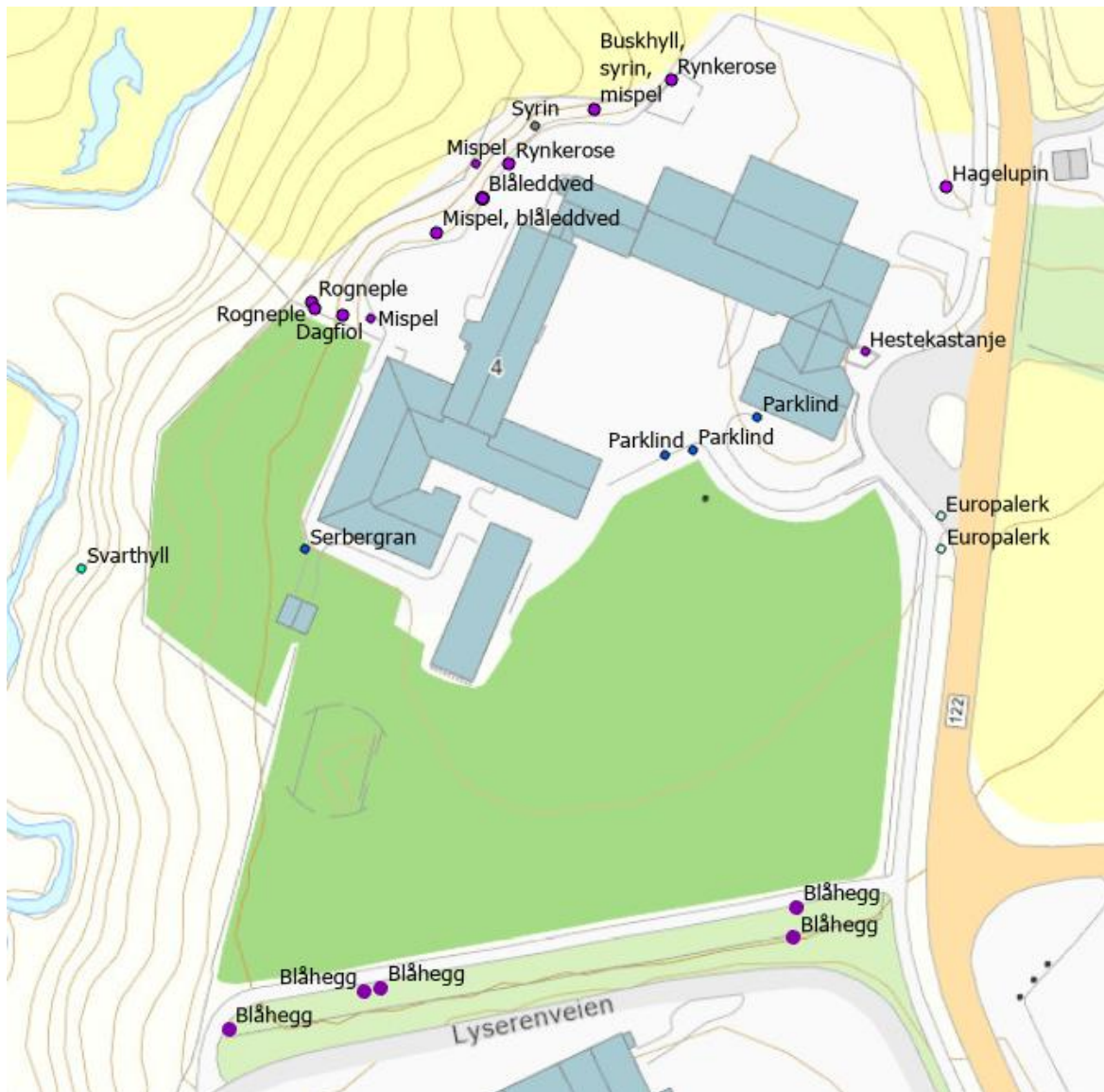
Figur 3-9: Salamander er også registrert i dette fuktige området.

3.5. Landskapsøkologiske sammenhenger

Det anses ikke at planområdet har en spesiell verdi når det gjelder landskapsøkologiske sammenhenger.

3.6. Fremmede arter

Det ble funnet flere fremmede arter i området. Artene som ble registrert er blåleddved, blåhegg, rødhyll, rynkerose, hagelupin og ulike mispler, som alle er i den høyeste risikokategorien (SE - svært høy økologisk risiko) på Fremmedartslista (2023). Hestekastanje, rogneple og dagfiol er i risikokategori HI (høy økologisk risiko), og serbergran og parklind er i den laveste risikokategorien (LO - lav risiko). En variant av syrin (mellom lav risiko og potensiell høy risiko) ble også funnet. Europalerk og svarthyll er NR - ikke risikovurdert til fremmedartslista ettersom de ble plantet i Norge før 1800, men skadevirkningene av europalerk bør likevel vurderes. Områder som hadde større ansamlinger med fremmede arter var mellom skolebygningene og jordet nord i planområdet, og i begge ender av trekkka i sør som hovedsakelig besto av blåhegg (SE). Fremmede arter må behandles i tråd med gjeldende lovverk.

Figur 3-10: Fremmede arter registrert i planområdet. Det var større ansamlinger av fremmede arter mellom skolen og jordet i nord/nordvest, og artene forekommer jevnt i dette området. Lilla: Arter i de høyeste risikokategoriene SE og HI. Mørkeblå = Lav risiko LO på Fremmedartslista. Lyseblå = innført før 1800, ikke risikovurdert.

Figur 3-11: Område med ansamling av flere fremmede arter, som buskhyll, syrin, rynkerose, mispler, blåleddved og blåhegg.

4. Verdi og påvirkning

Naturverdiene i området er plassert i verdikategorier etter veileder M-1941.

Tabell 3: Forvaltningsrelevante arter og deres funksjonsområder er verdivurdert etter veileder M-1941.

Lokalitetsnavn/art	Verdi M 1941
Stedegne, store trær	Noe verdi
Økologisk funksjonsområde stær (NT) og gråspurv (NT)	Middels
Ask (EN)	Svært stor verdi
Økologisk funksjonsområde småsalamander (LC)	Noe verdi

Oppslag og svært unge trær av ask (EN) forekommer nokså hyppig i området/regionen, og det anses at en fjerning av oppslagene/unge trær i størst grad vil gå utover artens bestand lokalt, og medføre minimale konsekvenser for askebestanden som helhet.

Dersom eksisterende bygg der hvor gråspurv (NT) hekker skal rives/rehabiliteres, vil arten kunne miste muligheten til å hekke der. Arten er utbredt i det meste av landet, og tiltaket anses dermed å kunne ha en påvirkning på den lokale bestanden og liten påvirkning av bestanden som helhet. Reir er beskyttet etter naturmangfoldloven, og tiltak i det aktuelle bygget må utføres utenom hekketiden som er mars-august, eventuelt kan man hindre etablering utenom hekketiden ved å dekke til røret med netting (maksimalt 2 cm ruter) dersom man skal utføre tiltak i bygget i hekketiden.

Dersom stær (NT) finnes i området og holder til i eksisterende bygg som skal rehabiliteres, vil arten kunne miste muligheten til å hekke der. Arten er utbredt i det meste av landet, og tiltaket anses dermed å kunne ha en påvirkning på den lokale bestanden dersom reirplassen blir fjernet. Reir er beskyttet etter naturmangfoldloven, og dersom reir oppdages må tiltak iverksettes.

Når det gjelder økologisk funksjonsområde for småsalamander er det som nevnt usikkerhet rundt hvorvidt arten fortsatt bruker området. Dersom områdene rundt kroksjøen og det lille skogholtet beskyttes mot inngrep og annen belastning under anleggsfasen vil påvirkningen på arten trolig være liten. Det kan dog bli utfordrende for arten å krysse elven, noe avhengig av utformingen av erosjonstiltakene.

Stedegne, store trær anses som et leveområde for vanlige arter. Trekken i sør, hvor de fleste store trærne er registrert, skal bevares og påvirkningen blir dermed minimal. Andre store stedegne trær og trær langs Hyllibekken bør bevares dersom dette er mulig. Man bør være oppmerksom på å ikke grave nært rotsonen til trærne dersom det skal utføres arbeid i nærheten.

5. Usikkerhet

Potensialet for ytterligere funn av rødlistearter anses som lite, da naturen i området domineres av sterkt påvirkede naturtyper.

6. Avbøtende tiltak

- For å kompensere for tap av hekkelokaliteter bør det etableres stærkasser og fuglekasser for gråspurv på bygninger.
- Bevare så mange som mulig av de stedegne trærne, særlig ask, store trær og trær langs elven.
- Revegetering av området bør gjøres med stedegne arter.
- Erosjonstiltak bør planlegges slik at en eventuell salamanderforekomst blir tatt hensyn til, dersom forekomsten ikke kartlegges nærmere.

7. Kilder

- Artsdatabanken (2021) Norsk rødliste for arter. Tilgjengelig fra: <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken (2023). Fremmedartslista. Tilgjengelig fra: [Fremmedartslista 2023 - Artsdatabanken](#)
- Coker TLR, Rozsypálek J, Edwards A, Harwood TP, Butfoy L, Buggs RJA (2019). Estimating mortality rates of European ash (*Fraxinus excelsior*) under the ash dieback (*Hymenoscyphus fraxineus*) epidemic. *Plants People Planet* 1: 48-58. <https://doi.org/10.1002/ppp3.11>
- Halvorsen, R. & Bratli, H. 2019. Dokumentasjon av NiN versjon 2.2 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging: utvalgte variabler fra beskrivelsessystemet. – Natur i Norge, Artikkel 11 (versjon 2.2.0): 1-218 (Artsdatabanken, Trondheim; <http://www.artsdatabanken.no>.)
- Miljødirektoratet (2022). Instruks for naturfaglige registreringer i skogvernarbeidet.
- Miljødirektoratet (2024). Konsekvensutredning av klima og miljø. Veileder M-1941.
- Miljødirektoratet (2024a): Naturbase kart.
- Norges geologiske undersøkelse (NGU). Løsmassekart og berggrunnskart. Nettside. [Geologiske kart | NGU](#)
- Solstad H., Elven R., Arnesen G., Eidesen P. B., Gaarder G., Hegre H., Høitomt T., Mjelde M. og Pedersen O. 2021. Karplanter: Vurdering av ask *Fraxinus excelsior* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.

